

Ráðstöfun mjólkur og innflutningur

ÞRÓUN SÖLU MJÓLKURVARA Á LIÐNUM ÁRUM

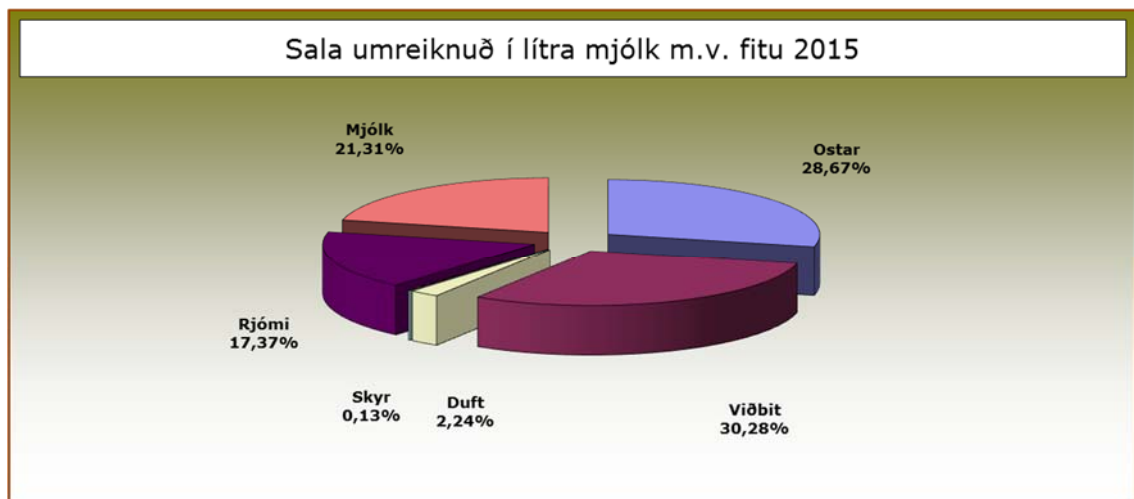
Frá árinu 2014 til ársins 2015 varð 0,1% aukning í sölu mjólkurvara, mælt í kílóum og lítrum. Í magni er aukningin um 70 tonn. Aukningin skiptist þannig milli vöruflokka: Ostar 160 tonn, skyr 66 tonn, viðbit 42 tonn og rjómi 37 tonn. Samdráttur var í sölu á mjólk og sýrðum vörum um samtals 242 tonn, mestur var samdrátturinn í sölu á léttmjólk um 660.000 lítrar. Vert er að geta þess að sala nýmjólkur jókst þriðja árið í röð eftir samdrátt í áratugi þar á undan. Sala nýmjólkur jókst um 377.000 lítra milli ára eða sem nemur 3,15% aukningu. Sala á dufti jókst um 6 tonn milli ára. Söluaukning osta og viðbits hefur lagt til mesta aukningu í sölu á fitu- og próteingrunni undanfarin ár.

Tafla 3. Sala mjólkurvara í lítrum og kg á liðnum árum.

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr og kg					Breyting til 2015	
	1995	2000	2013	2014	2015	frá 2000	frá 2014
Mjólk og sýrðar vörur	49.173.814	46.846.306	43.197.176	42.447.642	42.206.167	-9,9%	-0,6%
Rjómi og sýrður rjómi	1.948.610	2.040.739	2.679.305	2.829.443	2.866.260	40,5%	1,3%
Skyr og skyrdrykkir	1.387.218	1.875.837	3.044.379	2.982.496	3.049.030	62,5%	2,2%
Viðbit	1.656.215	1.518.387	2.044.659	2.161.524	2.203.777	45,1%	2,0%
Ostar	3.466.138	3.937.832	5.705.689	5.903.192	6.062.678	54,0%	2,7%
Duft	566.017	627.966	760.653	828.929	835.206	33,0%	0,8%
SAMTALS ALLS	58.198.012	56.847.067	57.431.861	57.153.226	57.153.226	0,7%	0,1%

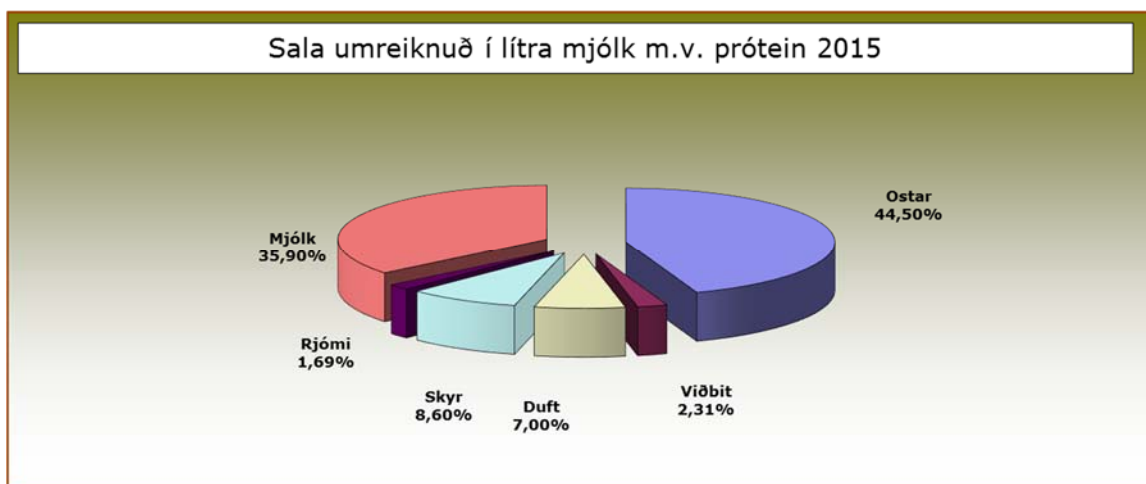
SALA UMREIKNUÐ Í LÍTRA MJÓLKUR MIÐAÐ VIÐ FITU OG PRÓTEIN

Umreiknað á fitu var sala á ferskvörum 38,8% af heildarsölu mjólkurvara árið 2015 og lækkar um 0,4% frá árinu 2014. Heildarhlutur birgðavaranna viðbits, osta og dufts í umreiknaðri sölu miðað við fitu árið 2015 var 61,2%.

Mynd 3. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka miðað við fitu árið 2015.

Hlutur ferskvara umreiknað á próteingrunn var um 46,2% og lækkaði um 0,3% af heildinni milli ára. Hlutur birgðavaranna var 53,8% árið 2015 í umreiknaðri sölu miðað við prótein.

Mynd 4. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka miðað við prótein árið 2015.

HEILDARSALA UMREIKNUÐ Á FITU OG PRÓTEIN

Sala árið 2015 umreiknuð á fitu var 132,8 milljónir lítra, aukning milli ára eru rúmar 3,8 milljónir lítra. Sala umreiknuð á prótein árið 2015 var 122,6 milljón lítrar og aukning milli ára var 1,4 milljónir lítra. Heildarsala mjólkurafurða, hvort sem mælt er á fitu- eða próteingrunni, hefur ekki mælst meiri frá því að SAM hóf að reikna sölu mjólkurafurða á fitu- og próteingrunni árið 1993. Sala á fitugrunni árið 2015 var 10,2 milljónum lítra meiri en sala á próteingrunni og jókst munurinn um 2,4 milljónir lítra milli ára.

Tafla 4. Sala almanaksáranna 1994 til 2015 umreiknuð í lítra mjólk miðað við fitu og prótein.

Ár	Sala umreiknuð í lítra mjólkur		Mismunur a) - b)
	a) m.v. fitu	b) m.v. prótein	
1994	100.371.827	100.676.081	-304.254
1995	99.672.749	100.589.877	-917.128
1996	99.235.580	101.502.943	-2.267.363
1997	98.132.786	102.679.047	-4.546.261
1998	99.653.460	102.949.213	-3.295.753
1999	98.859.848	103.535.918	-4.676.070
2000	97.973.767	105.980.738	-8.006.971
2001	98.225.242	107.972.717	-9.747.475
2002	96.754.124	106.209.452	-9.455.328
2003	96.755.539	107.391.804	-10.636.265
2004	98.649.788	109.538.183	-10.888.395
2005	100.768.328	112.315.513	-11.547.185
2006	103.870.701	113.207.615	-9.336.914
2007	108.695.040	114.880.974	-6.185.088
2008	112.296.910	117.119.187	-4.822.277
2009	115.578.564	117.667.979	-2.089.415
2010	110.657.216	114.696.290	-4.039.074
2011	111.489.161	113.692.483	-2.203.322
2012	114.143.061	115.455.991	-1.312.930
2013	120.802.939	117.625.945	3.176.994
2014	128.967.850	121.183.320	7.784.530
2015	132.832.674	122.629.610	10.203.064
Breyting frá 2014	3,00%	1,19%	31,07%

SALA DRYKKJARMJÓLKUR

Heildarsala á drykkjarmjólk (nýmjólk, léttmjólk, undanrennu og fjörmjólk) var 27,8 milljónir lítra árið 2014 og minnkaði um 591 þúsund lítra frá árinu 2014. Sala á drykkjarmjólk hefur minnkað um 6,4 milljónir lítra síðustu tíu ár, eða að jafnaði um 642 þúsund lítra á ári. Það veður athygli að þrátt fyrir samdrátt í sölu í lítratali milli áráanna 2014 og 2015, þá er aukning í sölu Nýmjólkur þriðja árið í röð sem skilar aukningu í sölu á fitugrunni fyrir vöruflokkinn í heild.

Tafla 5. Þróun sölu drykkjarmjólkur 1995 til 2015.

Vöruhegundir	1995	2000	2013	2014	2015	Breyting frá 1995	Breyting frá 2014
Drykkjarmjólk, lítrar	39.742.732	36.475.849	29.316.492	28.390.367	27.798.955	-30,0%	-2,1%
SAMTALS m.v. fitu	27.309.015	22.541.960	17.481.921	17.424.381	17.534.363	-35,8%	0,6%
SAMTALS m.v. prótein	41.334.135	38.435.063	30.529.860	29.795.853	29.126.738	-29,5%	-2,2%

INNFLUTNINGUR

Innflutningur mjólkurvara jókst um 15 tonn frá 2014 til 2015. Innflutningur osta jókst um 14 tonn en innflutningur á jógúrti um eitt tonn.

Innflutningur osta hefur aukist síðustu árin og er innflutningurinn nú orðinn um 4,4% af sölu innlendra osta. Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði reikna árlega áætlun um hvað mikla mjólk hefur þurft til framleiðslu á innfluttum mjólkurvörum. Á próteingrunni reiknaðist innflutningur árið 2015 rúmar 2,6 milljónir lítra en um 1,9 milljónir lítra á fitugrunni. Innflutningur á próteingrunni jókst um 6,1% en á fitugrunni um 2,3%. Árið 2015 voru einnig flutt inn 123 tonn af jurtaþeytu í rjómalíki, 97 tonn af gerviosti og 722 tonn af hvítu kornseyði. Flestar eru þessar vörur seldar á Íslandi undir fölskum vörumerkingum sem misnota jákvæðni neytenda í garð mjólkurafurða.

Tafla 6. Innflutningur mjólkurvara á árunum 1995 til 2015, tonn.

Vöruflokkur	1995	2000	2013	2014	2015	Breyting frá 1995	Breyting frá 2014
Ferskvörur	10	394	60	54	55	450 %	2,0 %
Smjör	0	0	89	0	0	0 %	0,0 %
Ostur	42	162	228	251	265	530 %	5,6 %
Duft	0	0	5	5	5	100 %	6,1 %
SAMTALS	52	556	382	310	325	525 %	5,0 %

Heimild: Útflutningsskýrslur Hagstofu Íslands og útreikningar SAM.

ÚTFLUTNINGUR

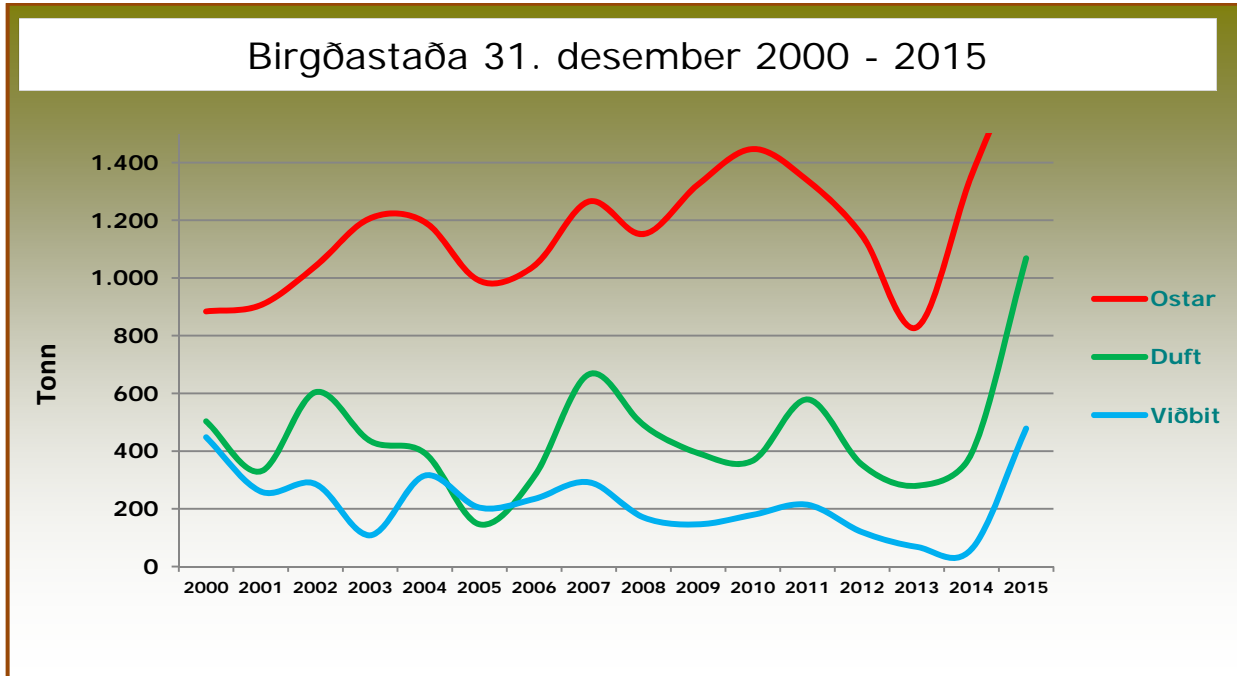
Útflutningur jókst um 583 tonn milli ára. Útflutningur á skyri jókst um 315 tonn og útflutningur á undanrennuþeytu um 300 tonn. Í fyrsta skipti frá árinu 1991, var ekkert smjör flutt út á síðasta ári.

Tafla 7. Útflutningur mjólkurvara á árunum 1995 til 2014, tonn.

Vöruflokkur	1995	2000	2013	2014	2015	Breyting frá 1995	Breyting frá 2014
Ferskvörur	0	14	681	678	994	100 %	46,6 %
Viðbit	89	236	162	32	0	-100 %	-100,0 %
Ostur	0	0	66	3	2	100 %	-33,3 %
Duft	0	106	225	195	495	100 %	153,8 %
SAMTALS	89	356	1.134	908	1.491	1.575 %	64,2 %

BIRGÐIR VIÐBITS, OSTA OG DUFTS

Birgðir mjólkurvara í landinu hækkuðu árið 2015. Ostabirgðir jukust um 444 tonn og voru 1.799 tonn í árslok. Duftbirgðir hækkuðu um 677 tonn og voru 1.068 tonn í árslok. Birgðir af smjöri voru í lágmarki í árslok 2014 en hækkuðu um 418 tonn árið 2015 og voru 478 tonn í árslok.

Mynd 5. Þróun birgðastaðu á viðbiti, ostum og dufti á árunum 2000 til 2015.

BIRGÐIR OG UMREIKNUÐ RÁÐSTÖFUN MIÐAÐ VIÐ FITU

Hækkun birgða árið 2015 var 107% miðað við fitu, eða um 11,8 milljónir lítra. Útflutningur nam um 144 þúsund lítra umreiknað á fitu og minnkaði um 618 þúsund lítra frá fyrra ári.

Tafla 8. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 2000 til 2015 umreiknað í lítra af mjólk miðað við fitu.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. fitu					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
2000	16.299.806	104.024.730	97.973.767	5.055.905	15.803.496	1.491.368
2001	16.028.978	106.149.593	98.225.242	12.183.156	12.354.160	-583.987
2002	12.313.930	110.761.076	96.754.124	13.111.278	13.899.793	-690.189
2003	13.899.793	108.384.120	96.755.539	14.098.246	11.010.804	419.324
2004	11.024.924	112.029.504	98.649.788	9.745.922	15.131.342	-472.624
2005	15.131.342	109.445.194	100.768.328	13.255.110	11.394.989	-841.891
2006	11.394.989	117.062.454	103.870.701	11.642.829	12.855.569	88.343
2007	12.855.569	124.816.835	108.696.926	14.378.779	15.761.108	-1.163.409
2008	15.761.108	126.051.629	112.296.910	17.807.831	12.529.694	-821.698
2009	12.529.694	125.569.461	115.578.564	12.717.748	13.231.296	-3.428.453
2010	12.766.209	123.178.275	110.657.216	11.111.916	14.255.427	-80.075
2011	14.255.427	124.462.110	111.489.161	11.879.927	15.317.232	31.217
2012	15.317.232	125.092.988	114.143.061	13.547.255	11.636.267	1.083.637
2013	11.636.267	122.913.961	120.802.939	2.048.961	8.390.204	3.308.124
2014	8.560.088	133.513.735	128.967.850	762.410	11.112.828	1.230.735
2015	11.112.828	146.034.433	132.832.674	144.353	22.970.399	1.199.834
Breyting frá 2014	29,8%	9,4%	3,0%	-81,0%	106,7%	-2,5%

BIRGÐIR OG UMREIKNUÐ RÁÐSTÖFUN MIÐAÐ VIÐ PRÓTEIN

Birgðir umreiknaðar í lítra mjólkur miðað við prótein hækkuðu um 13,1 milljónir lítra árið 2015 eða um 63%. Útflutningur nam um 9,5 milljónum lítra á próteingrunni og jókst um 4,6 milljónir lítra milli ára.

Tafla 9. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 2000 til 2015 umreiknað í lítra af mjólk miðað við prótein.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. prótein					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
2000	19.443.434	104.024.730	105.980.738	1.659.352	16.823.012	-994.938
2001	16.516.890	106.149.593	107.972.717	851.856	14.503.100	-661.190
2002	14.290.404	110.761.076	106.209.452	900.156	19.083.316	-1.141.444
2003	19.083.316	108.384.120	107.391.804	2.435.346	18.400.040	-759.754
2004	18.199.134	112.029.504	109.538.183	2.989.756	17.881.102	-180.403
2005	17.903.737	109.445.194	112.315.513	1.620.802	12.864.203	548.413
2006	12.864.203	117.062.454	113.207.614	1.064.256	15.500.993	153.794
2007	15.500.993	124.816.835	114.880.974	3.888.984	22.036.295	-488.424
2008	22.036.295	126.051.629	117.119.187	11.752.216	19.119.369	97.152
2009	19.119.369	125.569.461	117.667.979	7.798.665	19.817.498	-595.312
2010	19.793.402	123.178.275	114.696.290	8.635.410	20.656.645	-1.016.668
2011	20.656.645	124.462.110	113.692.483	10.665.406	21.794.533	-1.033.667
2012	21.794.533	125.092.988	114.455.991	13.504.866	17.366.590	560.074
2013	17.366.590	122.913.961	117.625.945	5.758.562	13.137.335	3.758.709
2014	13.361.308	133.513.735	121.183.320	4.807.970	20.878.743	5.010
2015	20.878.743	146.034.433	122.629.610	9.459.853	33.982.442	841.272
Breyting frá 2014	56,3%	9,4%	1,2%	96,8%	62,8%	16.691%